

[Thorvil Kristensen.]

men der er grund til at understrege dets alvorlige karakter. Når et så seriøst blad som New York Times med udgangspunkt i dette problem i søndags gav sig til at diskutere, hvordan en eventuel storkrig mellem øst og vest kunne tænkes at falde ud, er der måske grund til, at vi stiller os det spørgsmål: hvad er det egentlig, der kan ske, hvis den 27. maj forløber på en sådan måde, at Sovjetunionen iværksætter sin trussel — for det ord kan man vel bruge — om at træde tilbage fra sin deltagelse i firemagtsansvaret for Berlin og overlader sine beføjelser til den østtyske regering? Jeg forstår, at den civile trafik mellem Berlin og Vesttyskland allerede nu er under kontrol af den østtyske regering og dens myndigheder, medens derimod den militære trafik, herunder særlig forsyninger til de 10 000 mand vestlige besættelsesstyrker, der står i Vestberlin, er under kontrol af Sovjetunionen, der har den samme forpligtelse som de andre besættelsesmagter til at holde vejene åbne. Her er det, der kommer en ny situation, hvis Sovjetunionen nu træder tilbage og overlader sin myndighed til den østtyske regering, idet man jo enten risikerer, at der kommer meget store vanskeligheder for denne trafik, eller at de tre vestmagter tvinges til at træffe en ordning med den østtyske regering, en regering, de jo ikke har anerkendt.

Det er formentlig denne situation, der indeholder problemets kerne. At det er et stort problem, ser vi allerbedst deraf, at det tydeligt er tilkendegivet, at det, Sovjetunionen ønsker, er at få, som man har sagt det i en note allerede den 27. november, et afmilitariseret Vestberlin, der skulle være en såkaldt fristad. Nu er staden i og for sig fri nok i øjeblikket, men hvis den blev afmilitariseret, hvis altså de vestlige styrker blev tvunget til at trække sig tilbage fra Vestberlin, ville byen ligge ubeskyttet midt i et område, nemlig Østtyskland, hvor meget store og meget veludrustede sovjetiske tropper er placeret — ifølge oplysninger, der er kommet frem, 22 af Sovjetunionens bedste divisioner. Det ville unægtelig være et ulige parti, det ville udsætte det frie styre i Vestberlin for en overordentlig risiko. Man forstår derfor

godt, at vestmagterne har anset dette for uantageligt, men det viser jo også, hvor vanskeligt Berlinspørgsmålet er.

Anderledes ville det naturligvis ligge, hvis Berlinspørgsmålet kunne løses som en del af det tyske problem i al almindelighed, hvis der f. eks. kom en genforening af Tyskland, sådan at Berlin ikke ville ligge som en ø i en fremmedartet stat, men som hovedstaden i det gamle Tyskland. Her synes det mig at der er to spørgsmål, der er gået igen i de mange diskussioner, der igennem årene har været mellem øst og vest om selve Tysklandsproblemet, nemlig for det første: er en genforening af Tyskland overhovedet mulig i den verden, vi lever i i øjeblikket? For det andet: hvis en genforening er mulig, vil det samlede Tyskland så være frit til selv at bestemme sin udenrigspolitiske placering? Det forekommer mig, at det er det sidste, der er det egentlige problem. Hvorvidt frie valg skal være det første eller det næste skridt, er vel i og for sig et underordnet problem.

Det, som har været stridens egentlige genstand, er: kan Tyskland overhovedet genforenes, og kan et genforenet Tyskland overhovedet selv bestemme sin udenrigspolitiske placering? Så vidt jeg kan skønne, er tendensen hos Sovjetunionen gået i retning af, at man er blevet mindre og mindre interesseret i en egentlig genforening. Hvis jeg har forstået det ret, bygger den note, der for to dage siden er tilstillet vestmagterne, på tanken om to tyske stater og ikke på en genforening. Dertil kommer, at det i samme note synes at være tilkendegivet, hvad jo også synes at være den almindelige sovjetiske linje, at Tyskland, hvad enten det nu bliver et genforenet Tyskland eller to tyske stater, ikke skal have frihed til selv at bestemme sin udenrigspolitiske placering. Man taler om, at det skal neutraliseres, hvilket altså vil sige, at Vesttyskland skulle drages ud af NATO. Der er grund til at sige, at to tyske stater, som begge er neutraliseret, betyder en meget stor forandring i den europæiske balance, en forandring, som ville forrykke denne balance på afgørende vis, idet Vesttyskland jo er en meget større og meget mere betydningsfuld stat end Østtyskland både i kraft af sit landområde, sin befolk-